

DE BRUG

een uitgave van

DOCHTERS VAN O.L.V. VAN HET H.HART en de MISSIONARISSEN VAN HET H.HART

No. 3 SEPTEMBER 2009

VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS

Moed en daadkracht

Het leven van zr Joannita wil model staan voor het zware werk dat onze zusters ondernamen in het begin van de vorige eeuw. Een soortgelijke moed en daadkracht kregen de meeste zusters van huis uit.

Thuisituatie

Het tramstation, tegelijk café en hotel, te Veldhoven werd 13 april 1912 het geboortehuis van Maria Marcella Cornelia Bijnen, (Mieke), later zr Joannita fdnsc. Als café-hotel waren er altijd wel gasten maar erge drinkers zag je er niet, moeder Bijnen zette die aan de dijk. Vader en moeder Bijnen hielden streng aan hun principes vast, ten opzichte van elkaar, hun kinderen, elke bezoeker en vaste stamgast. In dit gezin groeide dochter Mieke op als tiende kind en jongste dochter. Broer Gerrit sloot de rij en maakte het elftal vol. Eenmaal van school moest ze thuis aan de slag. Aan schoenen poetsen had ze een broertje dood en omdat ze weinig om de geuren van de wijnen gaf hield ze bij het bedienen van de gasten de glazen een halve meter van zich af. Om vijf uur stond ze op en begon met het opmaken van 22 bedden, samen met haar zussen maakte ze 100 sneden brood klaar voor elf gezonde pension-gasten.

Het tramstation bestaat nog maar is nu omgedoopt in 'd'Auwe Loop' (riviertje de Gelder).

Noviciaat

Als jong meisje kreeg Mieke kloosterplannen. Ze wilde naar de Geutjes, de Dochters van Onze Lieve Vrouw van het H.Hart in Tilburg. Moeder zei: "Ik zie je liever bij de Zusters onder de Bogen, als 't effe kan". Maar voor Mieke was de beslissing al gevallen. In 1932, op 19-jarige leeftijd, trad ze

Zr Joannita Bijnen (1912-1998) 'model' van het zware werk, dat de Zusters FDNSC ondernamen in het begin van de vorige eeuw.

in. Ze had het naar haar zin maar kon niet alles goed keuren. Een keer zelfs zei ze afkeurend tegen de novice-meesteres: "Mijn moeder zou zo iets nooit doen". De novicemeesteres zweeg, maar trok het gezegde toch op haar fatsoen.

Splinternieuwe kloosterlinge

Na het afleggen van de tijdelijke ge-

Van de redactie

De meest gewaagde reis wordt innerlijk gemaakt zonder dat we ons van onze plaats bewegen.

In deze uitgave ontmoet u zr Joannita, Ze reisde veel, maar werd vooral van binnen uit bewogen. Nog een zuster: zr Esther, bevlogen redactielid van dit blad. Tot onze ontsteltenis is ze te vroeg afgereisd naar haar eindbestemming.

Dan ontmoet u drie Nederlandse msc'ers die, ver weg van hun vaderland, werden vermoord.

Vervolgens kunt u 'mensen in beweging' ontmoeten; in ons familiealbum schrijven zij over hun werken en reizen in de vreemde. Tot slot: de column 'goed voor je hart' met een bizar verhaal over een onmogelijke en een mogelijke (betere) reis outfit. We wensen u goede reis.

loften in 1933 mocht zr Joannita voor kleuterleidster gaan leren. Steno en typen deed ze er tussen door. Ze slaagde voor Akte A en kwam in Woensel aan school te staan. Een jaar later mocht ze ook haar Akte B halen. De missie was niet haar eerste keuze maar 'als ze me er nodig hebben zal ik gaan', zo was haar leus.

Missionaris

In 1939 oordeelde de overheid dat ze in de missie nodig was, ze vertrok naar Papua Nieuw-Guinea waar de Australische zusters van hun Congregatie de grondslagen al hadden gelegd. Ze vertrok gelijk met zr Agnesiana naar dit gebied. Ze hebben er samen 50 jaar vreugde en verdriet gedeeld.

De reis duurde lang en na veel wederwaardigheden kwamen ze op 17

maart 1940 in de missie aan. Veertien dagen later zag zr Joannita op de kleuterschool in Vunapope de kleintjes al tot zich komen. Nog nauwelijks hier gewend, was ze nodig op de buitenstatie Tapor, 16 km. verderop. Daar werd ze hoofd, voortbouwend op de eerste grondslag gelegd door zr Immaculata, een Australische zuster. Eenmaal per maand kreeg ze lessen toegestuurd vanuit de hoofdstatie. Naast een enkel boek waren er nog wat griffels, leitjes en een bord, dat was het enige materiaal. Maar met hulp van twee inlandse zusters waren ze creatief genoeg en konden het schooltje aardig runnen.

Oorlog

Er kwam oorlog, het land werd door de Jappen bezet. Deze hebben met vele paters, broeders en zusters, ook zr Joannita, drie en een half jaar gevangen gezet. Eerst in Vunapope later, diep in een vallei, in Ramale.

Ze werkten elke dag in de tuinen en konden zo in leven blijven, ook dankzij de inlandse F.M.I.-zusters (Filles Mariae Immaculae) die hun vaak, met gevaar voor eigen hachje, eten brachten. Gelukkig hadden ze de steun van een dagelijkse mis en kregen ze 's morgens vaak de absolute, in geval door een bom hun leven ten einde zou raken. Op 15 augustus 1945, na de bom op Hiroshima, kwam de bevrijding in zicht. Deze kwam voor hen op het nippertje want op 23 augustus zouden ze allen in de schuilkelders worden neergeschoten, zo was al beslist.

Resumé van na de oorlog

Van 1946-1947 was zr Joannita in Australië om op krachten te komen. Van 1948-1950 gaf ze les in Rabaul op een Chinese school. Van 1950-1954 ging ze terug naar de rimboe, en kreeg een klas van 77 leerlingen. In 1954 kwam ze op vakantie naar Nederland. In dat jaar reisde ze naar Pilolo en gaf weer les. In 1959 werd ze teruggeroepen naar Vunapope. Hier kreeg bisschop Coupé haar bestuurstalent in de gaten en maakte haar novicemeesteres van de door hem gestichte Congregatie van de F.M.I.-zusters in Takabar. In 1964 wordt ze regionaal overste in haar eigen Congregatie in Rabaul.

Negen lange jaren

In 1970 krijgt zr Joannita bisschop Coupé weer aan de lijn. Hij wilde haar als algemeen overste de zorg voor de F.M.I.-zusters opdragen. "Maar bisschop", zo zei ze, "daarvoor ben ik toch heel niet geschikt". "O jawel zuster", aldus de bisschop, "al mijn hoop is juist op u gericht". Negen jaren lang, van 1970-1979 wist ze deze inlandse zusters langs klippen en bochten heen te leiden. Daarna droeg zij haar taak over aan een inlandse zuster. Binnen veertien dagen zat ze als eenvoudig onderdaan in Paparatawa, druk met wassen, koken, poetsen, de hele lange dag. Ze had er geen moeite mee.

Afnemende gezondheid

In 1981 komt ze op vakantie naar

Nederland vanwege haar slechte nieren. Van de dokter mag ze niet meer terug, maar moeder Benigna, die toevallig op visite was met zr Gerarda, sleurde haar mee naar Rome waar zr Joannita het hele generalaathuis opknapte. Na tien maanden hebben Australische zusters, in Rome verblijvend, haar overgehaald terug te gaan naar Papua Nieuw-Guinea. Dit werd voor zr Joannita nog 7 jaar werken in Napapar.

Zr Joannita komt in 1990 terug naar Nederland vanwege een gezwel in haar gezicht, dat echter op haar terugreis van de een op de andere dag verdwijnt. Na een verblijf van enkele maanden in Tilburg nam ze op 16 oktober 1990 haar intrek in het bisschopshuis in Haarlem. Hier werd ze voor haar familie al gauw: tante Mieke van de bisschop. Zr Joannita was een prettig, innemend iemand om mee om te gaan, een wijze, eenvoudige vrouw ook, rijk aan ervaring. Voor ieder die haar aansprak had ze een luisterend oor. Ze was dan ook al gauw geliefd bij iedereen in het bisschopshuis. Maar haar jaren gingen tellen, haar gezondheid ging gaandeweg achteruit en zo verhuisde ze op 16 maart 1995 naar het moederhuis in Tilburg. Na een verblijf van enkele maanden in de gemeenschap van 'De Ark' verhuisde ze naar Notre Dame 3, waar haar meer zorg kon worden gegeven. Op 29 november 1998 is zr Joannita overleden.

In dank aan zuster Esther

Zuster Esther (Henny Baselmans), Dochter van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart, is tot ons groot verdriet en ontsteltenis op 8 juni 2009 in Notre Dame, het moederhuis te Tilburg, gestorven. Zij behoorde tot een van de laatste lichten die toetraden tot haar Congregatie. Ze was pas 69 jaar, een van de jongere zusters en behoorde daarmee als het ware tot een andere generatie. Ze paste zich gemakkelijk aan in een steeds veranderende wereld. Ze was goed van de tongriem gesneden. Ze had een visioen van bevrijdend bezig zijn. Voor dit visioen kwam zij in actie op velerlei gebied.

Als maatschappelijk werkster begeleidde zuster Esther mensen met gehoor- en spraakhandicap. Als lid van verschillende werkgroepen zette zij zich ten volle in. Als het in de maatschappij, of in haar werk niet allemaal volgens haar inzicht verliep kon zij zich opwinden, maar hield ze zich overeind met een lach of een kwinkslag.

Zr Esther was ook vele jaren redactielid van 'De Brug'. Ze ontbrak nooit op afspraken tot het moment dat wij haar opeens kwijt waren. Op 27 april, bij de vergadering van 'De Brug', wachtten wij op haar. Tot onze ver-

wondering kwam zij niet opdagen en tot onze ontzetting hoorden we later dat ze die dag in het ziekenhuis was opgenomen omdat ze op straat gevallen was. Dit was een van de eerste symptomen van een hersentumor. De tumor bleek kwaadaardig. Dit was een grote schok voor Esther zelf, maar ook voor haar familie, vrienden en medezusters. Op Pinkstermaandag raakte ze in een coma waar ze niet meer uitkwam. Op 13 juni brachten wij haar onder grote verslagenheid en onmacht naar haar laatste rustplaats.

Zr Esther was zich bewust hoe onze samenleving met mensen omgaat.

Door haar hele levensverhaal speelde dit bewustzijn en ze vocht met een religieuze inzet voor een beter lot van mensen. Zij zocht naar God op de plekken waar zij werkzaam was. Zelf schreef zij: "Ik heb een grote liefde voor mensen en God en wel in deze volgorde".

Lieve Esther, ook de redactie van De Brug heeft veel verdriet om je plotseling heengaan, we zullen je missen. We blijven je dankbaar voor de kracht die je aan ons blad gaf en de prettige manier waarop je dit deed.

Piet Rosenhart msc

Veel secretariaatswerk deed zr Esther (rechts), vooral tijdens de kapittels van onze Nederlandse provincies, samen met Gerrit te Wierik msc (links).

De Martelaren van Baining

wat gerechtigheid en vrede kosten

Het gebeurde in de morgen van 13 augustus 1904. Tien missionarissen en zeven inlanders werden vermoord. Onder hen bevonden zich - twee paters, twee broeders, vijf zusters, allen MSC, één broeder Trappist en een lekenmedewerker. De broeder Trappist, de vijf MSC-zusters en één MSC-pater waren van Duitse afkomst. De zeven inlanders waren Papua's.

In dit gegeven vermelden wij slechts de namen van de pater en de twee broeders die lid waren van de Nederlandse MSC-Provincie:

Pater Henri Rutten (31), geboren in Tilburg.

Broeder Eduard Richard Plasschaert (32), geboren in Overslag (Zeeuws-Vlaanderen).

Broeder Cornelis Anselmus Schellekens (33), geboren in Oisterwijk.

"Door de inboorlingen overvallen..."

Uit nieuwsgierigheid bladerde ik de oude Annalen, de voorloper van De Brug, er op na. Plotseling heb ik het gevonden. Daar staat het: op 15 oktober 1904! Tot dan toe waren er vanuit Sydney vage berichten overgeseind. Flarden daarvan verschenen in de

Broeder Cornelis Schellekens msc. Samen met pater Henri Rutten en broeder Eduard Plasschaert waren zij de Nederlandse msc'ers bij de moord in Baining.

Daily Chronicle en in de Frankfurter Zeitung, maar nog steeds was het niet duidelijk wat er precies gebeurd was. Toen kwamen er in Tilburg brieven aan, vol paniek. Op basis daarvan probeerde pater Muskens in Nederland een eerste verslag te schrijven voor de Annalen. We zijn dan inmiddels twee maanden verder: "Den 13 Augustus is de missiestatie St. Paul in de Bainingbergen door de inboorlingen overvallen". Dan meer details en een beschrijving van hoe er op het Missiehuis in Tilburg werd gereageerd door paters, broeders en jongens in de eerste jaren van hun opleiding. Of eigenlijk schreef hij er juist niet over: "Het is mij niet gegeven", aldus Muskens, "U eene beschrijving te geven, van den smartelijken indruk, die de bewoners van ons missiehuis beving, op het eerste vernemen van deze verpletterende tijding". Tenslotte volgt er een opsomming van de namen van de slachtoffers, hoe ze vermoord zijn, wat ieder op dat moment aan het doen was, een eerste poging om te begrijpen waarom dit gebeurd was en woorden van meelevens voor de familie van de overledenen.

De Bainings

Zij waren de eerste en oorspronkelijke bewoners van het tegenwoordige New Britain, een van de vele eilanden in de archipel van Papua New Guinea. Hun naam wijst naar de plek waar ze wonen: het Baining Gebergte. Eind 19e eeuw, nog vóór de eerste MSC-missionarissen uit Duitsland en Nederland er in 1880 voet aan wal zetten, trokken de Bainings onder gestage druk van een rivaliserende stam, de Tolais, weg van hun voorouderlijke grond, weg van het vruchtbare laagland en hun visgronden. De geschiedenis van hun stam, voor zover die al bekend is, is er een van gestage tegenwerking en uitroeiing, even dramatisch als die van zoveel andere tribale (stammen) volken in Zuid-Oost Azië...

Landeigen cultuur en tribale praktijken

In een eerste reactie werden de moorden beschreven als een uit de hand gelopen conflict tussen een Duitse missionaris, pater Mattäus Rascher (35), omdat hij een Baining, To Mario, had aangesproken op een buitenechtelijke relatie. In de jaren die volgden, werd echter duidelijk dat de moordpartij niet los staat van de spanningen tussen de tribale bevolkingsgroepen, de Duitse koloniale overheid en de missie. Behalve land eisten de Tolais van de Bainings ook voedsel (inclusief kinderen!) en slaven. Rascher ontwikkelde zich steeds meer als de uitgesproken leider van de missie. Hij was er wel van overtuigd dat er een einde moest komen aan slavernij en kannibalisme maar besloot de Bainings toch te steunen in zover het ging over de strijd om het land dat hen toebehoorde. Zo stond de missie, met voorbehoud, achter de Bainings.

Het ontbrak de missionering aan een pastoraal die van harte ruimte bood aan een landeigen cultuur en aan tribale rituelen en praktijken. Dit leidde tot spanningen, die zich uiteindelijk ontladden in de moordpartij.

Honderd jaar na dato

Al in 1933 werd begonnen met het proces tot zaligverklaring van "de Martelaren van Baining". Aanvankelijk probeerde men aan te tonen dat de moorden plaats vonden omdat pater Rascher een Baining terecht wees over een buitenechtelijke relatie. De missie als voorrechtster van christelijke huwelijksmoraal! Het proces liep echter vast omdat gaandeweg het

Pater Henri Rutten msc

Broeder Eduard Plasschaert msc

befef groeide dat de toedracht van de moorden meer complex was en in de veel ruimere context stond van tribale en koloniale verhoudingen. In feite won het gebeuren daardoor aan actuele betekenis voor de samenleving van Papua New Guinea vandaag. Dat precies klinkt door in de woorden van de aartsbisschop van Rabaul, mgr. Karl Hesse msc: "Een proces van zaligverklaring is zinvol als dit de verhouding tussen Tolais, Bainings en missie kan verbeteren". In het verslag van de herdenkingsbijeenkomst in 2004, dus honderd jaar na dato, lees ik dat de aartsbisschop samen met mgr. Patrick Taval, eveneens msc'er en geboren in Papua New Guinea, voorafgaand aan de plechtigheid een verzoeningsceremonie leidden tussen Bainings en Tolais, waarbij de partijen elkaar toezegden voortaan samen te werken aan één gezamenlijke toekomst.

Het onderzoek gaat verder Namens de MSC-Congregatie is pater Lucio De Stefano msc, aangewezen om het proces van zaligverklaring voor te bereiden. Met de nauwgezetheid die hem eigen is, heeft hij alle documenten met betrekking tot de martelaren van Baining bijeengebracht in een zogenaamde Positio. In juli 2009 schreef hij: "Deze publicatie werd op 23 juni jl. aangeboden aan de betreffende Vaticaanse congregatie. Er volgt nu een drievoudige beoordeling: een eerste door deskundigen op historisch gebied, een tweede door theologen en een derde door kardinalen. De historische beoordeling vindt plaats niet voor januari 2010.

Ik stuur deze informatie om vooral mijn medebroeders op de hoogte te brengen van de stand van zaken en om hun gebed hiervoor te vragen.
Ben Verberne msc

Project spiritualiteit: HART OP WEG

(Nieuwsbrief, zomer 2009)

Anderhalf jaar zijn we nu de aloude weg van het Hart op een nieuwe manier aan het verkennen: er worden stapjes gezet, voorzichtig en aarzelend, en dan weer ineens een grotere stap voorwaarts! Het gaat dan ook om een nieuw stuk van de weg, en dat al gaande gevormd wordt:
- Door de Chevaliervrienden met hun boodschap dat God Hart heeft voor alle mensen. Zij staan voor de

uitdaging nieuwe mogelijkheden te ontdekken, om met de samenleving van vandaag mee te bewegen;
- Rond de basiliek in Sittard: er zijn mensen toegerust om gastvrouw en gastheer in de basiliek te kunnen zijn: oog en oor hebbend voor de diverse bezoekers. Zij hebben onlangs een zending en zegen gekregen door de rector van de basiliek. In de toekomst zullen zij de taken van de zusters gaan overnemen;

- In het Missionair Service Centrum in Tilburg hebben veel vrijwillig(st)ers hun plekje gevonden. Samen gaan ook zij de weg van het Hart: mensen een plek gunnen, luisteren naar hun verhaal, er zijn voor de ander, er zijn voor elkaar!

- Ook de medewerker(st)ers en vrijwilligers in beide huizen van de MSC en FDNSC herkennen zich in de weg van het Hart. Daarom gaan zij op 7 november a.s. een dialoog met religi-

euzen aan, voorbereid door de commissie Hartlopers.

- Een ander werkgroepje is bezig met de voorbereiding van zondagmiddag 20 september a.s.: een middag voor jonge mensen met werk of stage-ervaring in de derde of vierde wereld. Wat delen zij met elkaar, en wat kunnen zij met de door hen opgedane ervaring doen in het hier en nu? En straks op 3 oktober a.s. is de eerste ontmoetingsdag, waarop alle bo-

ven-genoemde groepen worden uitgenodigd. Want als je zoveel deelt, wat ligt er dan meer voor de hand dan elkaar leren kennen?

*Fons Meijers
Jacqueline van Marion.*

Voor meer informatie zie:
www.hartopweg.nu

Goed voor je hart

Een paar weken geleden las ik een verhaal van Bertold Brecht, de Duitse schrijver uit de vorige eeuw. Op de vlucht voor het nationaal-socialisme kwam hij terecht in de Verenigde Staten, waar hij in de jaren vijftig overleed. Zijn verhaal was ergens in mijn geheugen opgeslagen, maar de clou was ik vergeten. Een man gaat op reis. In de haast pakt hij een koffer en propt daar alles in wat hij onderweg nodig heeft: een trui, sokken, een paar shirts, schoenen, broeken. Eigenlijk is de koffer te vol. Met moeite krijgt hij hem in het slot en alles wat er buiten steekt, knipt hij af met een grote schaar: een halve pyjama, een stuk trui, de mouw van een shirt en hij vertrekt.

Een bizar verhaal. Toch denk ik dat veel mensen op reis zijn zoals hij. Uiterlijk netjes gepakt en gezakt, maar met een koffer vol bagage, waarvan

een deel verknipt: herinneringen aan mooie belevenissen, maar ook ontmoetingen die zeer doen - allemaal reizen ze mee. Nu eens volgen ze je op een afstand, dan weer halen ze je in. Sommigen vallen je van achteren aan; op een onverhoeds moment. Vooral die minder goede herinneringen zou je het liefst wegdenken, of beter, wegknippen! Uiterlijk ga je ordentelijk verder, totdat een toeval-lige gebeurtenis zomaar weer flarden uit het verleden oproept. Plotseling staan ze voor je; levensgroot. Hoezeer je ook verlangt naar een gerieflijke en onverstoorde reis, de werkelijkheid is vaak anders.

Het is een vreemd verhaal dat me aansprak, vooral toen ik hoorde dat in het oude Christendom de 'genezing van het geheugen' werd gezien als een van de gaven van de Geest. Alsof je herinnering bevrijd wordt van

een last die er jarenlang op gedrukt heeft. De steen mag worden weggerold en je ademt vrij! Dat kan zomaar gebeuren: door een ontmoeting van hart tot hart, door een goed gesprek, een intense wandeling langs zee, door alles van je af te schrijven, of door ge-woon stil te worden in de natuur of bij muziek die je aanspreekt.

De vakantie is voorbij. Koffers worden weer naar zolder gebracht. Of misschien bleef je thuis en maakte je een pas op de plaats, maar... op reis ben je altijd! Het is tijd je te laten aanspreken door nieuwe mensen, door een ongekende wereld en om te zien naar je bagage. Te zien met nieuwe ogen... de genezing van het geheugen...

Ben Verberne msc

MSC-Familie-Album

Guus van den Broek msc

Guus kwam toevallig bij de MSC. Toen op 12-jarige leeftijd bij hem het idee opkwam om missionaris te worden zat hij op de Fratersschool in de Leo XIII-straat in Tilburg en de Fraters belden meteen op naar de Rooi Harten aan de Bredaseweg. Toen snel daarna pater Krol op de fiets op het Moleneind kwam en aanbelde bij hem thuis om te weten of er een kandidaat voor het

Missiehuis was, vond hij het meteen goed.

Tenslotte zaten Piet van Mensvoort en Jozef de Kruif ook op de Bredaseweg. En bovendien kende hij pater van Boekel: 'ut zwart paoterke', die in de week-ends op De Heikant assisteerde.

En zó is het gekomen.

Om de zelatrice Sientje van Dongen niet te vergeten, die iedere jongen, die priester wilde worden, naar de Rooi Harten sleepte.

En nu zit Guus al 36 jaar in Brazilië.

Hij vertelt:

Ik kreeg al gauw de naam van 'padre

vermelho', d.w.z. 'de rooie pater'. Dat was zo in de vijf parochies waarin ik gewerkt heb. Automatisch kwam ik terecht in de 'Commissie van Recht en Vrede en Integriteit van de Schepping' van onze Pro-Provincie Rio. En dat is voor mij meer dan een stokpaardje: het is een noodzaak.

Ook de organisatie van de parochie werd daardoor anders; minder gecentraliseerd, meer deelname van de leden, meer basissgemeenschappen op het platteland en in de buitenwijken van de stad.

Minder missen in de hoofdkerk en meer tijd en aanwezigheid bij de gewone mensen. Daardoor kwam ook de

Guus van den Broek msc

vorming van lekenwerkers meer op de voorgrond.

In de loop der jaren ontwikkelde ik allerlei cursussen voor leken. Die cursussen zijn in de laatste jaren uitgegroeid tot kleine boekjes!

Ik kwam hier aan tijdens de militaire dictatuur. Het duurde wel even voor ik er achter kwam hoe weinig vrijheid we hadden.

Mijn bisschop van Nova Friburgo en mijn collega Jan van Leeuwen msc, die al een paar jaar langer in Brazilië waren, openden mij langzaam de ogen. Het pas geëindigde Concilie en de Latijns-Amerikaanse Bisschoppenvergadering van Medellín met zijn optie voor de armen deden de rest.

In de loop der jaren groeide in mij steeds meer de overtuiging dat de kerk alleen maar zin heeft als zij een bevrijdende boodschap biedt aan de armen en de uitgesloten.

Dat ging concrete gevolgen hebben voor mijn werk, bv:

* Nà de Mis niet meer gaan eten aan de rijke tafel van de meest geziene man van het dorp, maar wel bij de arme leiders van de Basisgemeenschap of van de Vakbond.

* Bij officiële gelegenheden niet meer op het podium staan naast de burgemeester of de gouverneur, maar wel midden tussen de betogers, die opkomen voor hun rechten.

* Preken over de rechten van iedereen (er zijn al genoeg priesters die over de

plichten praten), praktische handleidingen voor de liturgie, bijbelgroepen, voorbereiding van de doop, ziekenbezoek enz..

Onze (al niet meer zo) nieuwe Constituties – de nummers 6 en 7 en het hoofdstuk over onze Missie (nummers 20 tot 27) – hebben deze overtuiging in mij alleen maar versterkt.

Guus van den Broek msc.

(Guus overleed op 6 november 2005 in Brazilië).

Siep van Baars

Kennismaking

Graag wil ik ingaan op het verzoek om een bijdrage te sturen voor het 'Familiealbum' ter gelegenheid van de Open Dag voor iedereen die – zoals jullie brief het uitdrukt – zich op een of andere manier met de MSC verbonden weet. Nou, ik weet me behoorlijk verbonden met de MSC. Toen ik nog een heel klein jongetje was, kwamen de MSC'ers al regelmatig bij ons thuis in Hengelo logeren als ze Twente moesten doen voor de Propaganda of om retraite te geven. Pater Geurtjens was zelfs als weesjongen een aangenomen kind bij mijn vader thuis in Deurne en was dus een familie-stuk.

En toen de Apostolische School in Tilburg en het vervolg van de opleiding. Zelf MSC'er geworden in 1944, ben ik dat gebleven tot eind 1980, de iure, maar van harte en mentaliter ben ik er nooit los van geweest.

Gunstige aanleiding

Dus ik vind dit 'Familiealbum' een uitgezochte gelegenheid om me na 24 jaren 'er uit' te zijn geweest, weer eens te presenteren in de familie. Ik zou graag in persoon op deze Open Dag willen komen, maar dat zal ik me denk ik niet kunnen veroorloven.

In de afgelopen jaren ben ik enkele keren naar Nederland kunnen komen en heb Tilburg kunnen bezoeken.

Maar nu ik sinds vorig jaar ben gestopt met mijn baan, zit het er niet zo gemakkelijk meer aan.

Familiebesef

Het MSC-Bulletin en De Brug doen me al jaren meeleven met het wel en wee van de Congregatie, naast correspon-

Siep van Baars

dentie met enkele medebroeders. Natuurlijk heb ik ook regelmatig contact met de MSC hier in Jakarta, want ook dat is allemaal familie. Dit familiebesef begon met de Apostolische School: de buitengewone leraren en ook de meer gewone (!) het a.m.s.c zijn, waar je trots op was, totdat je eindelijk MSC achter je naam kon zetten. Die opleidingsjaren had ik nooit willen missen. Ik stond er naderhand van te kijken hoe mensen die hun opleiding elders hadden gehad, evengoed door het familiebesef waren gegrepen.

Ik denk aan Jan Oudenhoven, die bij de Franciscanen was geweest, en Mgr Moors of Kees Braun, die de eerste opleiding bij de Wereldheren hadden gehad, of Mgr Sol (Ignatius Colle van de S.J.).

Dat familiebesef drong ook door bij wat toen genoemd werden de zela-teurs en zelatrices; zij waren de eerste geassocieerden met de MSC, of Chevalier-Verbondenen.

Het was de geest van de MSC zoals prachtig is uitgedrukt in de 'Documents de Renouveau' van het Generaal Kapittel van 1969, waar ik het voorrecht had (samen met o.a. Kees Braun, Ton van Santvoord, Albert Bundervoet en André Tostain) lid te zijn van de 1ste Commissie (Mission, Nature, Esprit), waarin de omschrijving van onze geest werd gegeven: familiegeest, eenvoud, gastvrijheid, caritas, aandacht voor de ander, vooral de kleine man, humor, blijheid, steunend op de Blijde Boodschap. Het staat allemaal in nummer 12!

Dat Vernieuwingskapittel is voor mij een van de hoogtepunten geweest.

Voortbrengsel

De MSC in Nederland is iets relatiefs in het geheel, lijkt uitgebloeid in haar fysieke vorm. Maar ze heeft iets geweldigs tot stand gebracht. De Nederlandse Provincie is een oorspronkelijke, creatieve, frisse provincie geweest (?). Als nu haar geschiedenis wordt beschreven, zou daar ook bij moeten horen datgene dat door en vanuit deze provincie is uitgezaaid in de Filipijnen, Brazilië en Indonesië. In Indonesië is in november 2003 het 100-jarig aanwezig zijn van de MSC herdacht. En ik ben dankbaar wat te

hebben kunnen bijdragen aan haar missie hier; de geest van de MSC hier helpen over te planten en ook aan de totstandkoming van de zelfstandige Provincie van Indonesia, die is uitgegroeid tot de grootste MSC-provincie met ruim 300 leden, waarvan er nog geen 20 meer uit Nederland afkomstig zijn. Zij doen het anders dan wij, zoals indertijd de eerste Nederlandse MSC'ers (o.a. pater Geurtjens) bij Pater Chevalier opmerkten dat ze niet gekomen waren om Fransen te worden, maar MSC'ers.

Moge de geest der MSC in Nederland blijven doorwerken, zoals deze ook hier aan het doorwerken is. De devotie tot het Hart van Jezus mag tijd- en plaatsgebonden zijn, de spiritualiteit van het Hart zal blijven, *ubique terrarum*, waar dan ook.

Mijn hartelijke groeten en wensen aan alle medebroeders, MSC'ers en oud MSC'ers.

*was getekend:
In Corde Jesu,
Siep van Baars
Jakarta, 8 december 2003.*

In memoriam

Zr Esther Baselmans

* 04-03-1940
te Eindhoven
♥ 25-08-1965
† 08-06-2009
te Tilburg

Zr Esther was de oudste van het gezin van vier kinderen. Na haar studie kreeg ze een baan als secretaresse, maar er groeiden andere verlangens. Op de lagere school in Tivoli (Eindhoven) had ze de Dochters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart leren kennen en in deze Congregatie trad zij in. Het was een tijd van vernieuwing in de Kerk en het religieuze leven. Dat bood haar kansen om zelfbewuste keuzes te maken. Begin jaren '70 ging ze met enkele zusters in Strijp (Eindhoven) wonen, in een experimentele leef-en werkgemeenschap. Ze studeerde voor maatschappelijk werk en bijna twintig jaar heeft ze haar kwaliteiten "stem" mogen geven aan mensen met een gehoor- en spraakhandicap in "Saint Marie". Ze was lid van verschillende commissies en gaf daar haar mening niet gauw prijs. In de loop van de jaren heeft zr Esther een grote vrienden- en kennissenkring opgebouwd. Door een onverwachte ziekte verloor zr Esther, die altijd zo goed wist wat ze wilde en zo goed kon plannen, de regie over haar leven. Na een val op straat kwam ze in het ziekenhuis. Daar werd agressieve kanker in de hersens geconstateerd. Het proces

was onomkeerbaar, behandeling bleek niet meer mogelijk. Ze kwam naar het Moederhuis waar ze liefdevol verpleegd werd op de zorgafdeling. Haar familie en vrienden kwamen haar trouw bezoeken. Zr Esther raakte in een coma en na acht dagen en nachten waken, omringd door familie en medezusters, gaf zij haar leven terug aan haar Schepper en Heer.

Zr Marjo de Wijs

* 11-03-1918
te Made
♥ 02-02-1951
† 21-06-2009
te Tilburg

Zr Marjo groeide op in een groot gezin tot een wilskrachtige persoon. Haar beide zusjes, de zusters Jacqueline en Marita hadden al eerder de weg gevonden naar onze Congregatie en zr Marjo volgde hen na een aantal jaren. Na haar professie volgde zr Marjo een opleiding tot kleuterleidster. Ruim dertig jaar stond ze in het kleuteronderwijs, waarvan 23 jaar in Santpoort als hoofd van de school. Ze heeft dit werk met toewijding gedaan. Ze vormde de kinderen met liefde en hartelijkheid, maar ook met vaste hand. Haar manier van zijn en handelen heeft goede herinneringen nagelaten. Dit blijkt wel uit de contacten die zij nu nog, na zoveel jaren, met verschillende van "haar kinderen" had. Toen zr Marjo in 1983 met pensioen

ging, kwam ze naar Tilburg en hier heeft ze zich nog vele jaren verdienstelijk gemaakt als chauffeuse. Ze vond het fijn om op deze manier de zusters een plezier te doen. Maar zr Marjo werd ouder en haar krachten namen af. Op haar eigen manier en met Gods hulp probeerde ze dat te aanvaarden. Het was niet gemakkelijk voor haar. Ze was dankbaar voor haar lange leven en voor alles dat ze zo lang voor anderen had mogen doen. De laatste drie jaren was ze in ons verzorgingshuis. Haar krachten namen af. Toen ze haar einde voelde naderen belde ze nog zelf naar haar familie. "Kom je, want ik ga dood". De volgende morgen, toen we in de kapel waren voor de Eucharistieviering, heeft zr Marjo heel rustig en in volle overgave haar leven aan haar Heer en Schepper teruggegeven.

Zr Willibalda Geurts

* 09-05-1920
te Vierlingsbeek
♥ 02-02-1946
† 26-06-2009
te Tilburg

Zr Willibalda was 24 toen ze intrad in onze Congregatie. Het was op het einde van de oorlog. Voor haar geboortestreek, vooral Overloon, moest het ergste toen nog komen. In Overloon heeft ze voor het eerst kennisge-

maakt met de Dochters van O.L.Vrouw van het Heilig Hart. Na haar professie werkte ze eerst enkele jaren bij kinderen in Hansweert en Eindhoven. Ze werd ziek en toen ze weer wat opgeknapt was, kwam ze in het ziekenhuis van Venlo op de naaikamer. Weer liet haar gezondheid het afweten en ze kwam naar Tilburg. Ze volgde een cursus voor pedicure. Ze heeft dit bijna dertig jaar lang met veel liefde en toewijding gedaan, zowel voor onze eigen zusters als bij de MSC in het Missiehuis. Vanaf 2001 werd ze opnieuw ziek en toen ze meer verzorging nodig had, kwam ze naar onze zorgafdeling. Deze laatste jaren waren zwaar. Ze was altijd zo graag onafhankelijk geweest en moest zich nu in alles laten helpen. Zr Willibalda stierf rustig. Ze had een sterke band met haar familie, die op de uitvaart dan ook zeer goed vertegenwoordigd was. De keuze van lezingen en liederen voor haar uitvaart maakte ons duidelijk dat de liefde voor de Heer en zijn mensen altijd haar sterkste drijfveer geweest is. We zongen op haar verzoek: "Omdat Gij het zijt, groter dan ons Hart..."

Frans van Baars

* 05-11-1931
te Hengelo
(Ov.)
♥ 21-09-1953
✕ 07-09-1958
† 05-07-2009 te

Frans van Baars, in Brazilië beter bekend als padre Xiko overleed nog jong, want hij was pas 77 jaar. Hij is eigenlijk niet noemenswaardig ziek geweest. In de Paasweek werd er echter een kwaadaardige hersentumor ontdekt en die gaf hem nog maar een kleine drie maanden om zich voor te bereiden op het definitieve afscheid van het leven. We kunnen Frans niet beter karakteriseren dan met zijn eigen woorden. Toen de dokter hem vroeg of hij graag in Nederland zou willen behandeld worden, gaf hij als antwoord: "Ik heb mijn familie en vaderland verlaten, geroepen door de Heer, om Hem te dienen en het Braziliaanse volk; hier wil ik leven en sterven". Frans ging inderdaad in 1960 naar Brazilië en heeft er bijna 50 jaar geleefd en gewerkt en maakte zich langzamerhand de Braziliaanse wijze van leven eigen, hoewel hij zijn Nederlandse afkomst niet heeft verloochend. Hij heeft zich heel verdienstelijk gemaakt als priester door op verschillende fron-

ten bezig te zijn, zoals zijn aandacht voor de mensen in moeilijkheden (hij richtte een opvanghuis op voor drugverslaafden). De vorming van de jeugd. Hij wist te luisteren naar de mensen en wel met het hart. In zijn laatste jaren was hij ook bereid om voor de gehuwden een bijzondere aandacht te ontwikkelen. Frans wist de mensen te oriënteren in hun leven en dat deed hij dan op zijn manier met weinig woorden en heel direct zonder omwegen. Ook al was hij dan min of meer op rust na zijn vele jaren hard werken, toch zullen wij hem missen en ook de mensen waarvoor hij veel betekend heeft.

Piet Schreurs

* 10-07-1924
te Stramproy
♥ 21-09-1945
✕ 10-09-1950
† 09-07-2009
te Tilburg

Piet deed zijn gymnasiale studies in het bisschoppelijk college in Weert. Zo nam hij als novice een eigen bagage mee; zijn zelfstandig oordeel viel op, hij was een goed student. Als pater heeft hij 30 jaar in de Filippijnen gewerkt. In zijn beginperiode aldaar werkte hij onder arme mensen; hij raakte bevriend met Bill Cruz, een piloot van een dicht bijzijnde hout compagnie. Piet was een verdienstelijk fotograaf, hij kreeg de gelegenheid om vanuit het kleine vliegtuigje van Bill prachtige foto's te maken. In die tijd ook opperde Piet een diocesaan radiostation op te richten. Dit kwam er later ook. Na de brand in het MSC-seminarie in 1966 ontwierp hij een eigen actiemodel, waardoor mensen een langduriger financiële toezegging aangingen. Op 60-jarige leeftijd kwam Piet terug naar Nederland en begon een studie kerkgeschiedenis. Cum Laude promoveerde hij. Piet schreef, in het Engels, geschiedenis over de Filippijnse en Indonesische Kerk. Hij deed dit in prachtige stijl, kritisch en humoristisch. Piet was vaak humoristisch, maar stond niet graag in de belangstelling, hij trok zich liever terug in zijn werkkamer. Toen kwam de tijd dat hij een kwaadaardige tumor aan zijn nieren kreeg. Hij leed eronder en lag gewoon te wachten op zijn dood. Wij danken je Piet voor je vruchtbare priesterleven. Mogen al de dierbaren die je zijn voorgedaan, je welkom he-

In de familie van de Dochters van O.L.Vrouw van het H.Hart zijn overleden:

Dhr.P.Smeets,
broer van zr Faustina Smeets.
Dhr.G.Boerland,
broer van zr Theresia Boerland.
Dhr.F.Molenschot,
zwager van zr Silvestra Vincent.
Dhr.J.Zoontjens,
broer van zr Benedicte Zoontjens.
Mevr.J. Broeks-de Groot,
schoonzus van zr Imelda Broeks.
Dhr.A.Raats,
broer van zr Theresita Raats.
Mevr.A.Schuten-Buurman,
schoonzus van zr Joseph Schuten.
Dhr.A.Poll,
zwager van zr Prisca Wichers.
Dhr.V.van Gorp,
zwager van zr Adria Peeters.

In de familie van de Missionarissen van het H.Hart zijn overleden:

Dhr.J.Mes te Overveen,
zwager van Jan Kaandorp, Tilburg,
Missiehuis.
Dhr.W.J.Zwart te Haarlem,
broer van Ton Zwart, Aston, Engeland.
Dhr.P.Akerboom te Nieuwveen,
broer van Nico Akerboom, Tilburg,
Notre Dame.
Mevr.J.M.Janssen-Meijers te Stein.
Dhr. R. Ros te Tilburg,
zwager van Eugene van Vught, Tilburg, MSC-Oloflaan.

Colofon

Redactie:
Zr Elisabeth Verschuren fdnsc
Sjaak Veken msc
Gerrit te Wierik msc
Piet Rosenhart msc, eindredacteur

Correspondentie:
Redactie en Administratie DE BRUG
Bredaseweg 204A,
5038 NK Tilburg Tel.013-5430565
fax 013-5443402
Email smisacor@noordbrabant.net
Website-MSc www.misacor.nl
Website-FDnsc www.fdnsc.org
Giro: 1070475 t.n.v. Missiehuis
Tilburg
Layout: Han Janssen, Vught

Druk:
DekoVerdidvas
Tilburg

ISSN 0167-1421